

ћају накнаде према радној запремини мотора уведе и обавеза плаћања две друге, посебне накнаде према врсти погонског горива.

С обзиром да су у питању накнаде уведене Законом о путевима, то је овлашћење доносиоца акта истим Законом ограничено само на одређивање висине ових накнада, односно на прописивање нових накнада. Увођењем нових накнада Републичка заједница за путеве прекорачила је законско овлашћење које има.

Оцењујући законитост члана 2. исте Одлуке, Уставни суд је установио да је овом одредбом уведена обавеза плаћања посебне накнаде за дрмска моторна и прикључна возила у корист Ауто-мото савеза Србије, за шта доносилац акта такође није имао законско овлашћење.

Чланом 17. Закона о путевима установљена је обавеза плаћања накнаде за употребу пута у саобраћајне сврхе, међу којима се не налази посебна накнада за финансирање Ауто-мото савеза. Законом о путевима (чл. 186) одређена је намена средстава од наплаћених накнада за путеве (одржавање, реконструкција, заштита и изградња путева). Према одредбама чл. 18-а и 18-в истог Закона, средства од наплаћених накнада воде се на посебном рачуну код службе друштвеног књиговодства, а користе се у складу са планом и програмом рада интересне заједнице за путеве у оквиру законских намена. Са овог рачуна наведена средства се преносе организацијама удруженог рада за изградњу и реконструкцију путева, зависно од обима и квалитета извршених радова.

Имајући у виду да Законом о путевима није установљена посебна накнада за финансирање Ауто-мото савеза, као и да у оквиру законом утврђених намена средстава од накнаде за путеве није предвиђено финансирање послова Ауто-мото савеза, то је Уставни суд утврдио да Републичка заједница за путеве није имала законско овлашћење да уведе обавезу корисника путева да плаћају ову накнаду.

Из изложених разлога Уставни суд је одлучио да укине спорне одредбе.

(Одлука Уставног суда Србије бр. IV-401/88 од 17. новембра 1988. године)

припремно *Томислав Вељковић*

ОДЛУКЕ ВИШЕГ ПРИВРЕДНОГ СУДА СРБИЈЕ

Закон о облигационим односима примењује се и код привредних спорова са међународним елементом (Пребијање дугова)

У конкретном случају тужилац је „Адрија Банк“ из Беча а туженик наша фирма. Потраживање туженика према тужиоцу представља пренети дуг (cessia) тужениковог дужника на тужиоца, над којим је касније отворен стечајни поступак.

Првостепени суд је одбио тужбени захтев, јер је утврдио да постоје међусобна потраживања тужиоца и туженика доспела пре тужбе и да су се тражбине среле и угасиле.

Тужилац побија пресуду и истиче да је туженик прихватио cessiu дуга на тужиоца и пошто је признао потраживање тужиоца, то у смислу чл. 340, ст. 3. Закона о облигационим односима нема више право на пребијање дуга јер се тога права одрекао, па суд није могао одбити тужбени захтев и зато је предложио да се пресуда преиначи и захтев тужиоца усвоји у целости или да се пресуда укине а предмет врати на поновни поступак.

Другостепени суд је одбио жалбу тужиоца и потврдио првостепену пресуду.

Из образложења:

„Правилно је првостепени суд утврдио чињенично стање и правилно применио материјално право када је одбио тужбени захтев, услед пребијања дуга, па не стоје као основани наводи жалбе из чл. 355. и 356. ЗПП.

Ово са разлога што међу странкама није спорно да међу њима постоје потраживања нити је спорно да су оба потраживања доспела пре доношења тужбе.

Међу странкама је спорно да ли је туженик након пријема обавештења да је извршена *cessia* тужениковог дуга на тужиоца дао изјаву без резерве да неће тражити пребијање како је то предвиђено у чл. 340, ст. 3. Закона о облигационим односима и да ли се тиме одрекао права пребијања уступљеног дуга.

Првостепени суд је на основу утврђеног чињеничног стања заузео правилан став када је нашао да је туженик примио обавештење тужиоца да је извршена *cessia* дуга на тужиоца на знање и да туженик не спори потраживање тужиоца, али да то не значи изјаву туженика без резерве да туженик пристаје на *cessiu* дуга и да неће тражити пребијање уступљеног дуга са потраживањем тужиоца (чл. 340, ст. 3. Закона о облигационим односима). Овакав став првостепеног суда као правилан прихвата и другостепени суд, као и образложење првостепене одлуке.

Како су се стекли услови за пребијање дугова тужиоца и туженика применом правила предвиђених у Закону о облигационим односима, то је првостепени суд правилно поступио када је применио наведено правило о пребијању дуга и када је одбио тужбени захтев.”

Према томе, и код привредних спорова са међународним елементом примењују се одредбе Закона о облигационим односима, која се односе на правила о пребијању дуга између стране фирме и наше радне организације.

(Пресуда Вишег привредног суда Србије, Пж. 5313/88 од 16 XII 1988)

Затезна камата може прећи износ главног дуга

Првостепени суд је усвојио тужбени захтев који се односи на обрачунату затезну камату и одржао на снази платни налог у целости а туженика обавезао да плати тужиоцу трошкове спора.

Туженик побија пресуду због погрешне примене материјалног права и истиче да обрачуната камата не може прећи главни дуг у смислу чл. 401. Закона о облигационим односима, како је то у овом спору случај, па је предложио да се пресуда преиначи и да се тужиоцу призна камата само до износа главног дуга.

Другостепени суд је одбио жалбу туженика и потврдио првостепену пресуду.

Из образложења:

„Правилно је поступио првостепени суд када је усвојио тужбени захтев у целости. Ово са разлога што се у конкретном случају ради о затезној камати што није спорно међу странкама.

Према чл. 401. Закона о облигационим односима, који се односи на уговорну камату, уговорна камата не може бити већа од главног дуга и престаје тећи када достигне главни дуг. Међутим, како се овде ради о затезној камати за коју не важи наведено ограничење и која може износити и више од главног дуга, то се жалба туженика појављује као неоснована.”

Према томе, обрачуната затезна камата може износити више од главног дуга јер за ову камату не постоји никакво ограничење у погледу њеног износа.

(Пресуда Вишег привредног суда Србије, Пж. 5273/88 од 16. XI 1988)

Тужилац нема право да захтева процесну камату на износ трошкова спора

Првостепени суд је одбио захтев тужиоца који се односи на процесне камате зарачунате на износ трошкова спора.

Тужилац добија пресуду и истиче да трошкови који се не плате на време представљају штету за тужиоца па на износ трошкова тужилац има право на камате од тужбе до исплате и зато је предложио да се пресуда преиначи и да се тужиоцу досуди процесна камата на трошкове.

Другостепени суд је одбио жалбу тужиоца и потврдио првостепену пресуду.

Из образложења:

„Правилно је првостепени суд поступио када је одбио захтев тужиоца за процесне камате на износ трошкова спора.

Ово са разлога што се процесна камата може захтевати само на износ обрачунате затезне камате (чл. 279. Закона о облигационим односима) под условом да је главни дуг угашен и да обрачуната затезна камата представља сада главно потраживање.

Како тужилац тражи процесну камату на износ трошкова спора, а овај износ не представља обрачунату затезну камату нити представља главно потраживање, то тужиоцу не припадају процесне камате на трошкове како је то правилно нашао и првостепени суд када је одбио захтев тужиоца за процесне камате на трошкове.

Није основан навод жалбе да трошкови представљају штету за тужиоца. Ово са разлога што трошкови спора представљају накнаду и награду за рад пуномоћника странака као и за вештачење и плаћену таксу а никако и штету, на коју би тужилац имао право да тражи процесну камату. Ово јасно произлази из Адвокатске и Таксене тарифе, одредаба ЗПП и других прописа који регулишу ову материју.”

Према томе, на износ трошкова спора не тече никаква камата па ни процесна камата.

(Пресуда Вишег привредног суда Србије, Пж. 5523/88 од 2. XII 1988)

У протесту менице мора бити означен тачан број менице

Првостепени суд је укинуо менични платни налог и одбио тужбени захтев.

Тужилац добија пресуду и истиче да је првостепени суд из доказа који се налазе у списима (протест менице) извео погрешан закључак да спорна меница није протестована и да туженик као солидарни менични дужник није у обавези да тужиоцу исплати утужени износ из меничног платног налога па је предложио да се пресуда преиначи и туженик обавезе на плаћање утуженог износа или да се пресуда укине а предмет врати првостепеном суду на поновни поступак.

Другостепени суд је одбио жалбу и потврдио првостепену пресуду.

Из образложења:

„Правилно је поступио првостепени суд када је одбио тужбени захтев по меничном платном налогу а исти укинуо.

Ово са разлога што је тужилац тражио наплату дуга по меници 0007554 од 12. V 1987. која је доспела 8. VIII 1987.

Из приложеног протеста утврђено је да је протестована меница бр. 12370642 од 12. V 1987. која доспева 8. VIII 1987. па је првостепени суд, и поред тога што се ради о истим износима и истим датумима издавања и доспећа меница, правилно закључио да се не ради о истој меници и да утужена меница није протестована у складу са одредбама чл. 42. и 43. Закона о меници. Суд није могао да прихвати навод жалбе да је протес-

твована меница 00075544 и да се ради о грешци суда. Ово са разлога што је меница строго формална хартија од вредности, па протест мора бити учињен у смислу Закона о меници и у предвиђеним роковима да би се сачувала права из менице, то подразумева да број менице мора бити наведен у протесту.”

Према томе, у протесту мора бити означен тачан број менице да би се остварила права из менице.

(Пресуда Вишег привредног суда Србије, Пжс. 5153/88 од 9. VI 1988)

припремио мр Јездимир Митровић

ОДЛУКЕ СУДА УДРУЖЕНОГ РАДА СРБИЈЕ

Адаптација стана

Радница је у предлогу за покретање поступка навела да се 1985. године налазила на првом месту ранг-листе за решавање стамбеног питања адаптацијом стана. Одлуком Комисије за стамбене односе одобрена је адаптација њеног стана површине 57 м², а према пројекту који је саставни део дозволе за адаптацију и пројекта за водовод, канализационе и електричне мреже. Радница је истакла да се радна организација при извршењу адаптације стана није придржавала пројекта, те да није извршила све потребне и предвиђене грађевинске радове да би се стан оспособио за нормалну употребу, односно да би постао комфоран. Зато је предложила да суд обавезе Радну организацију да изврши све нужне грађевинске радове у циљу адаптације њеног стана.

Основни суд удруженог рада у Београду је решењем Ст. број 816/87 од 28. децембра 1987. године утврдио да нема услова за пружање судске заштите по захтеву раднице. Утврдио је да радница у конкретном спорном односу тражи да суд обавезе Радну организацију да изврши одлуку о одобравању адаптације њеног стана, како би се стан довео у стање комфорности. Будући да се у конкретном спорном односу ради о извршењу коначне одлуке о решавању стамбеног питања раднице путем адаптације њеног некомфорног стана, а с обзиром да је суд удруженог рада, сходно одредби члана 37, став 1. Закона о стамбеним односима Србије овлашћен да пружа заштиту права радника за поништај коначног акта о додели стана или о захтеву за увршћење у ранг-листу реда првенства за решавање стамбеног питања, то нису испуњени услови за пружање судске заштите. Радница је имала могућност да у поступку доношења одлуке о адаптацији тражи допуну предвиђених грађевинских радова у пројекту, уколико је сматрала да су предвиђени грађевински радови недовољни да би се њен стан довео у стање подобно за становање. Како радница то није учинила, одлука је постала коначна, а суд није овлашћен да налаже Радној организацији обим извршења коначне одлуке о решавању стамбеног питања, нити да утврђује које је грађевинске радове потребно обавити да би стан постао комфоран

Суд удруженог рада Србије је одлуком I Сд. број 1062/88 од 13 децембра 1988. године усвојио жалбу раднице, укинуо одлуку првостепеног суда и предмет вратио истом суду на поновно расправљање и одлучивање. Другостепени суд сматра да је Основни суд погрешно када се није упустио у мериторно расправљање и одлучивање. Ово стога што је Основни суд утврдио да постоји коначна одлука организације о адаптацији стана за потребе раднице, те и одговарајућа документација везана за ову одлуку. Првостепени суд није утврдио да ли је организација ову